

DÜZCE ÜNİVERSİTESİ'NİN BAZI FAKÜLTELERİNDE ÖĞRENİM GÖRMekte OLAN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN “SPOR” HAKKINDAKİ METAFORLARI¹

Yrd. Doç. Dr. Ömer Seyfettin SEVİNÇ
Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
omersevinc@duzce.edu.tr

Mustafa ERGENÇ
Düzce Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü
must1_91@hotmail.com

Özet

Çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin “spor” hakkındaki metaforlarını ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 öğretim yılında Düzce Üniversitesi'nin üç farklı fakültesinin (Eğitim, Tıp, Spor Bilimleri) beş farklı bölümünde öğrenim gören 208 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Üniversite öğrencilerinin "Spor ... gibidir, çünkü ..." cümlesini tamamlamalarıyla veriler elde edilmiş olup, verilerin analizinde nitel ve nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda "Spor" hakkında 18 kategoride, 104 farklı metafor belirlenmiştir. En fazla metafor üretilen kategoriler sırasıyla; huzur-mutluluk-erinç verici bir unsur olarak spor (50 metafor), sağlık verici (39 metafor), zorunlu görülen (38 metafor), pozitif katkı sağlayıcı (13 metafor), ilgi gösterilmesi, emek verilmesi gereken (13 metafor) bir unsur olarak spor şeklinde belirlenmiştir. Yine ayrıca ürettikleri metaforları kabul edilen katılımcılardan spor yapanlar (hobi veya lisanslı olarak) 113 kişi, spor yapmayanlar (hobi veya lisanslı olarak) ise 71 kişidir. Araştırma bulguları bütün olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin “Spor”a ilişkin üretmiş oldukları metaforlarda spora karşı olumlu algılarının bulunduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencisi, Spor, Metafor

METAPHORS ABOUT “SPORTS” OF THE STUDENTS WHO ARE STUDYING IN SOME FACULTIES OF DÜZCE UNIVERSITY

Abstract

The aim of this study is to reveal the metaphors of university students about "sport". The sample of the research, which was organized in five different departments (Mathematics and Science Education, Basic Education, Social Sciences and Turkish Education, Physical Education and Sports Teaching, Internal

¹ Bu araştırmanın kısa özeti, 3-5 Kasım 2017 tarihleri arasında düzenlenen RESSCONGRESS-Uluslararası Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Medicine (Medical Pharmacology) of three different faculties (Education, Medicine, Sports Sciences) of Düzce University in 2016-2017 academic year, constituted 208 university students. The data were obtained with the help of university students by completing these sentence of "Sports are like ..., because ...". Qualitative and quantitative research methods were used to analyse of the data. As a result of the study, 104 different metaphors were identified in 18 categories about "Sports". The most metaphorical categories were sports as a peace-happiness-giving element (50 metaphor), sport as a health-giving element (39 metaphor), sport as an essential element (38 metaphor), potentiative contributing factor (13 metaphors), sports as an element of interest and an element to be given labor (13 metaphors). Also, 113 of the participants whose metaphors were accepted playsports as hobby or licensed, while 71 of them do not play sport as hobby or licensed. As a result, when there search findings were evaluated as a whole, it was determined that the students have positive perceptions towards the sport in the metaphors they produced about "Sports".

Keywords: University Student, Sport, Metaphor

1. Giriş

Metafor, daha çok edebiyat alanında kullanıldığı varsayılan, sözü, ifadelerimizi süslemeye yönelik bir söz sanatından ibaret sayılsa da aslında günlük yaşamımızda sıklıkla kullandığımız dilsel bir benzetme olgusudur diyebiliriz. Ancak önemi bundan çok daha fazladır ve anlatılmak istenen varlık, olay, durumlar arasında ilişki kurarak ve belli özelliklere vurgu yaparak konunun daha iyi anlaşılmasını sağlayan ve anlatıma güç katan bir söz sanatıdır.

Hayatı, kendimizi ve “ötekini” anlamının yegâne yolu olan metaforlar, dünya diye adlandırdığımız şeyi açığa çıkararak ve gizleyerek bize sunar ve dilin asli varlığıdır (Demir, 2015: 9). Sadece bir söz sanatından ibaret olmayan metaforlar, olguları, olayları, kavramları anlama ve açıklamada bir kavramı bir başka kavramla açıklamanın ötesinde daha güçlü, düşünsel süreçleri içeren zihinsel araçlar olarak ifade edilebilir.

Eski Yunancadaki *meta* (üzerine) ve *phrein* (taşımak) sözcüklerinden gelen ve bir “şey”in bazı yönlerinin bir başka “şey”e transfer edildiği özgül zihinsel / dilbilimsel süreçleri ifade eden metafor kelimesi; dile olduğu kadar düşünceye de yönelen ve insanın zihinsel faaliyetinin temelini oluşturan yapılardan biridir (Cebeci, 2013: 7-10). Saban’a (2004: 1) göre metaforlar “olayların oluşumu ve işleyişi hakkında düşüncelerimizi yapılandıran, yönlendiren ve kontrol eden en güçlü zihinsel araçlardan biridir.” Cerit’e (2008: 694) göre ise “insanların hayatı, çevreyi, olayları ve nesnelere

nasıl gördükleri; farklı benzetmeler kullanarak açıklamaya çalışmada kullandıkları bir araç olarak düşünülmektedir.” Metaforlar ayrıca yeterince anlaşılmamış konuların daha kolay anlaşılmasını sağlayabileceği gibi, bilgi toplama ve sorgulama aracı olarak da kullanılabilir. Ayrıca canlı-cansız, soyut-somut ve olumlu-olumsuz olabilirler (Semerci, 2007). Bu bağlamda metaforlar, zihinsel süreçler yoluyla olguları, olayları, dış dünyayı anlamlandırmamızda bize yardım ederler. Örneğin ekonomi alanında, yatırımlar vb. soyut finansal konular genellikle "Para sudur" metaforu aracılığı ile anlaşılır. "Likit fonlar", "para muslukları", "tasarruf akışı", "fon havuzu" gibi cümle ve deyimler insanların somut bir kavramı, suyu, soyut kavramları açıklamak için değişik biçimlerde nasıl kullandıklarını göstermektedir (Hanson, 1993: 274, akt.: Yorulmaz, 2008: 59).

Alanyazında özellikle başta eğitim olmak üzere, bilim, sanat, kültür ve diğer alanlara ilişkin konularda üretilen metaforların incelendiği pek çok çalışma bulunmaktadır ancak “spor” kavramına ilişkin metaforların incelendiği çalışmaların sayısı oldukça azdır. Var olan çalışmalardan bazılarında ele alınan konular: Koç ve arkadaşlarının (2015) yaptığı “İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Spor Kavramına İlişkin Algıları” isimli metafor çalışmasında ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin “spor” kavramına ilişkin sahip oldukları algıları, Karakaya ve Salici’nin (2016) gerçekleştirdiği çalışmada ise Isparta’da öğrenim gören 11-13 yaş gurubu öğrencilerin popüler spor branşları hakkındaki metaforik algıları belirlenmiştir. Bu bağlamda biz de bu çalışmamızda “spor” kavramını, özgün, farklı bir görüş, düşünce ve analiz biçimi olan “metafor” yöntemi ile değerlendirmeye çalıştık.

Genel bir tanımlama ile spor; önceden belirlenmiş kurallara göre bireysel veya takım halinde yapılan, genellikle rekabete dayalı yarışma ve kişisel eğlence veya mükemmelliğe ulaşmak için yapılan fiziksel veya zihinsel aktivitedir (Bensiz, 2016: 17). Yetim’e (2000: 68-69) göre “Spor; bedene ve ruha hitap eden sosyal bir davranıştır. Bazı fonksiyonları; insanın sağlıklı, mutlu ve güçlü olmasını sağlamak, sosyal, kültürel zevk ve duyarlılıklar kazandırmak, sosyalleşmeyi ve sosyal sorumluluğu geliştirmek, dayanışma, risk alma, cesaret, centilmenlik gibi duyguları geliştirmek” şeklinde özetlenebilir. Sporun ayrıca ve özellikle “gençlerin fiziksel, zihinsel ve sosyal yönden daha sağlıklı olmalarını sağlamak, onları, kötü alışkanlıklardan uzak tutmak” gibi fonksiyonları da söz konusudur (Koçak, 2014).

Spor, sağlık, beslenme, obezite vb. kavramların oldukça önemli hale geldiği günümüzde bireyin, toplumun yaşamında önemli bir yeri olan spora dikkatlerin çekilmesi, konuya gereken önemin verilmesine ilişkin olarak üniversite öğrencilerinin ürettikleri metaforların ortaya çıkarılması spora ilişkin algıların anlaşılması açısından önemlidir. Bahsedilen nedenlerden dolayı üniversite öğrencilerinin “spor” kavramına ilişkin ürettikleri metaforların incelenmesine gereksinim duyulmuş ve bu kavrama ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeleri metaforlar aracılığıyla belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

- 1) Üniversite öğrencilerinin "spor" kavramına yönelik ne gibi metaforları bulunmaktadır.
- 2) Üniversite öğrencilerinin “spor” kavramına yönelik metaforları kaç farklı kategoride toplanabilir?
- 3) Bu kavramsal kategoriler öğrencilerin cinsiyeti ve bölümlerine göre farklılık göstermekte midir?
- 4) Üniversite öğrencilerinin “spor” kavramına yönelik metaforlarının öğrencilerin spor yapma yapmama durumlarıyla ilişkisi nasıldır?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Üniversite öğrencilerinin, “spor” kavramına ilişkin sahip oldukları algıları metaforlar yardımıyla belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada, öğrencilerin görüşleri doğrultusunda “spor” kavramına yüklenen anlamlar ayrıntılı bir şekilde incelendiği için nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Olgubilim (fenomenoloji) deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgular yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir. Bu olgularla günlük yaşantımızda çeşitli biçimlerde karşılaşabiliriz. Ancak bu tanışıklık, olguları tam olarak anlamadığımız anlamına gelmez. Bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmaya

amaçlayan çalışmalar için olgubilim (fenomenoloji) uygun bir araştırma zemini oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 69).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırma 2016-2017 eğitim-öğretim yılında yapılmıştır. Çalışma grubu Düzce Üniversitesi'nin üç farklı fakültesinin (Eğitim, Tıp, Spor Bilimleri) beş farklı bölümünde (Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi, Temel Eğitim, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Dahili Tıp Bilimleri (Tıbbi Farmakoloji ABD)) öğrenim gören 208 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır (bakınız Tablo 1).

Tablo 1: Katılımcı Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyete Ve Okudukları Bölümlere Göre Dağılımları

		f	%
Cinsiyet	Kadın	151	72,6
	Erkek	57	27,4
Bölüm	Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi	41	19,7
	Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi	32	15,4
	Temel Eğitim	44	21,1
	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	21	10,1
	Dahili Tıp Bilimleri (Tıbbi Farmakoloji ABD)	70	33,7
Toplam		208	100,0

Tablo 1' de araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin okudukları bölümler ve bu bölümlerde okuyan üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine ilişkin dağılımları gösterilmiştir. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi bölümünde okuyan 41 katılımcı üniversite öğrencisi bulunmaktadır. Bu bölümdeki katılımcı üniversite öğrencilerinin toplam sayısı tüm örneklemin %19,7'sini oluştururken, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümünde okuyan 32 katılımcı tüm örneklemin %15,4'ünü, Temel Eğitim Bölümünde okuyan toplam 44 katılımcı %21,1'ini, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde okuyan toplam 21 katılımcı %10,1'ini, Dahili Tıp Bilimleri (Tıbbi Farmakoloji ABD) Bölümünde okuyan 70 katılımcı ise tüm örneklemin %33,7'sini oluşturmaktadır. Sonuç olarak, tablo 1'de görüldüğü gibi katılımcı üniversite öğrencilerinin %72,6'sı kadın; %27,4'ü erkektir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırma verileri metafor analizi kullanılarak toplanmıştır. Araştırma için gerekli izinler alındıktan sonra, ders saatlerinde ilgili sınıflardaki öğrencilere formlar dağıtılmış, metafor imgelerini geliştirmeleri için de yarım ders saati civarında (yaklaşık 20-25 dakika) süre verilmiş ve formlar daha sonra geri toplanarak uygulama gerçekleştirilmiştir. Uygulama sırasında kavramla ilgili yanlış yönlendirmelerin güvenilirliği bozmasını engellemek amacıyla içerikle ilgili herhangi bir yorum yapılmamıştır. Uygulama, bizzat hazır bulunarak yapılmıştır.

Araştırmaya katılan farklı fakültelerdeki üniversite öğrencilerinin spor hakkında metaforlarını belirlemek için her bir üniversite öğrencisine şu cümleyi; "Spor ..., gibidir, çünkü ..." tamamlamaları istenmiştir. Bu amaç doğrultusunda her öğrenciye bir form verilmiştir. Metafor çalışmalarında genellikle uygulanan bu yöntemde, cümlede yer alan "gibi" ifadesi ile bir benzetmenin ortaya çıkması, "çünkü" ifadesi ile de bu benzetmenin bir sebebe dayandırılması amaçlanmıştır. Metafor çalışmalarında "gibi" kavramı genellikle metafor konusu ile metafor kaynağı arasındaki benzerliği daha net bir şekilde çağrıştırmak için kullanılır (Saban, 2008: 464). Öğrencilerden bu ibareyi kullanarak sadece tek bir metafor üzerinde yoğunlaşarak düşüncelerini ifade etmeleri istenmiştir. Araştırmamızda "çünkü" kavramına da yer verilerek, katılımcıların kendi metaforları için gerekçe göstermeleri istenmiştir. Elde edilen öğrenci metaforları, metaforların açıklamaları ve demografik bilgileri araştırmanın veri kaynaklarını oluşturmuştur.

2.4. Verilerin Analizi

Bu çalışmada, elde edilen verilerin değerlendirilmesinde "içerik analizi" tekniği kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

i. Kodlama ve Ayıklama Aşaması: Bu aşamada, metaforlar kodlama ve ayıklama işlemine tabii tutulmuştur. Bu aşamada farklı fakülte ve bölümlerde öğrenim görmekte olan öğrenciler tarafından yazılan metaforlardan araştırmaya kabul görülen kağıtlar her bölüm kendi içerisinde 1'den başlayacak şekilde numaralandırılarak listelendirilmiştir.

Bu numaralandırma işlemi yapılırken Sosyal Bilgiler ve Türkçe Eğitimi Bölümü için "Türkçe E. Öğr.X (X: her bir kâğıdın sayısal olarak numarası)", Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü için "Fen E. Öğr.X", Temel Eğitim Bölümü için "Temel E. Öğr.X", Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü için "Beden E. Öğr.X" ve son olarak Dahili Tıp Bilimleri (Tıbbi Farmakoloji ABD) Bölümü için "Tıp, Öğr.X" olacak şekilde formlarda kısaltmalar kullanılmıştır. Yarım bırakılan veya hiç doldurulmayıp boş bırakılan formlar ise elenmiştir.

ii. Tasnif Etme (Eleme ve Arıtma) Aşaması: Katılımcıların "spor" hakkında oluşturdukları metaforlar 3 araştırmacı tarafından incelemeye alınarak tasnif edilmiştir. Bu aşamada öğrencilerin yazdıkları metaforlar tekrar tek tek okunup gözden geçirilerek, her metafor metaforun konusu, metaforun kaynağı ve metaforun konusu ile metaforun kaynağı arasındaki ilişki bakımından analiz edilmiştir. Metafor olarak kabul görmeyen, zayıf yapılı metafor özelliğinde olan ve kullanılan metafor ile açıklama cümlesi arasında anlamlı ilişki bulunmayan çalışma kağıtları (24 adet) araştırmadan çıkarılmıştır.

iii. Kategori Geliştirme Aşaması: Bu aşamada, metaforlardan konularına ve atfedilen düşünceleri gibi benzer özelliklere sahip olanlar kendi aralarında bir arada olacak şekilde gruplandırılmıştır. Yani öğrencilerin ürettiği metaforlar kavramsal kategoriler altında gruplandırılmıştır. Bu işlem yapılırken uzmanların uzlaşmasına önem verilmiştir.

iv. Geçerlilik ve Güvenirliliği Sağlama Aşaması: Geçerlilik ve güvenirlilik araştırma sonuçları için iki önemli ölçüt olarak kabul edilmektedir. Bu doğrultuda geçerlik ve güvenirliliği sağlama çalışması yapılmıştır. Sınıflandırmaların güvenirliliğini artırmak için çalışma önce araştırmacılar tarafından ayrı ayrı sınıflandırılmış ve karşılaştırılarak son şekli verilmiştir. Çalışmanın güvenirlilik hesaplaması Miles ve Huberman (1994), Uyuşum Yüzdesi Formülü [$P = (Na / Na + Nd) \times 100$] (P: Uyuşum Yüzdesi, Na: Uyum Miktarı, Nd: Uyuşmazlık Miktarı) kullanılarak saptanmıştır. Güvenirlilik hesaplamasındaki uyum yüzdesi %70 olduğunda güvenirlilik yüzdesine ulaşılmış kabul edilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu formül kullanılırken araştırmacıların, metaforlar için aynı kodu kullandıkları durumlar görüş birliği, farklı kodu kullandıkları durumlar ise görüş ayrılığı olarak kabul edilmiştir. Daha sonra, araştırmacıların yaptığı

kodlamalar karşılaştırılmıştır. Yapılan hesaplamalar sonucunda araştırmada uyuşum yüzdesi .94 olarak hesaplanmıştır.

v. Nicel Veri Analizi Aşaması: Beşinci ve son aşamada ise metaforların frekansları çıkarılarak yüzdesi bulunmuş ve kavramsal kategoriler altında yorumlanmıştır. Kategoriler katılımcı üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine, öğrenim gördüğü bölümlere ve öğrencilerin demografik bilgilerinden spor yapma durumlarına (hobi veya lisanslı olarak) göre de tablolandırılmıştır.

3. Bulgular

3.1. Kavramsal Kategorilere İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan 208 üniversite öğrencisi “spor” kavramına ilişkin toplam 184 metafor üretmiştir. Bu metaforlardan 104 tanesi sadece bir öğrenci tarafından ifade edilmiştir. En fazla ifade edilen metafor, 11 öğrenci tarafından tekrar edilen "hayat" (f=11) metaforu olmuştur. Bu bölümde, araştırmamıza katılan üniversite öğrencilerinin “spor” kavramına ilişkin geliştirmiş oldukları metaforlar, oluşturulan 18 farklı kavramsal kategoride, aşağıdaki başlıklar altında, tablolar eşliğinde verilerek analiz ve yorumlar yapılmıştır. Ayrıca üretilen metaforlara ve üretilen bu metaforların açıklamalarına ilişkin cümlelerden de alıntılar yapılmıştır ve her kategoride en fazla üçer metafor örneğine yer verilmiştir (bakınız Tablo 2).

Tablo 2. Katılımcı Üniversite Öğrencilerinin Spor Kavramına İlişkin Metafor Kategorileri

Kategoriler	Öğrenci sayısı (%)	Metaforlar	Üretilen Metafor Sayısı (%)
1. Sağlık (afiyet-esenlik, zindelik-dinçlik verici, tedavi-terapi edici) verici bir unsur olarak spor	39 (21,2)	Ağaç (1), Binanın çimentosu (1), Bozulmadan çalışan makine (1), Demir (2), Dinçlik sağlayan düşünce (1), Doğa (1), Everest'in zirvesine ulaşmak (1), Farkındalık (1), Fen (1), Gençlik iksiri (1), Güneş (1), Güneş ışığı kadar aydınlanma (1), Güzellik uykusu (1), Hayat (4), İlaç (3), Nar (1), Oksijen (1), Psikolojik ve fizyolojik rahatlama (1), Sağlık (4), Sağlıklı kalmanın yolu (1), Sağlıklı yaşam kaynağı (1), Sonu görülmeyen merdivene çıkmak (1), Su (1), Temiz hava (1), Terapi (1), Uyarıcı (1), Vücut geliştirme aracı (1), Yaşam biçimi (1), Yaşam kaynağı (1), Yeniden Doğan güneş (1)	30 (20,5)
2. Huzur-mutluluk-erinç (rahatlatıcı-dinlendirici, iyi hissettirici) verici bir unsur olarak spor	50 (27,2)	Adrenalin (1), Ampul (1), Arkadaş (1), Bunalımdan kaçış (1), Çikolata (2), Deniz (1), Eğlence (1), Gök kuşağı (1), Gökyüzü (2), Günden güne başarılı olmak (1), Hayat felsefesi (1), Hayatın stresinden uzaklaşmak (1), Heyecan duymak (1), İçten bir gülümseyiş (1), İlaç (1), İyilik meleği (1), Kendine verdiği Ödül (1), Kitap okumak (1), Makyaj (1), Meditasyon (1), Mevsimler (1), Mutluluk (5), Mutluluk kaynağı (1), Müzik (1), Nefes almak (1), Oksijen (1), Portakal (1), Psikolojik danışman (1), Rahatlama (1), Ruhun dinlendirilmesi (1), Ruhun ilacı (1), Sevgi (1), Stres topu (3), Taze hava (1), Terapi (3), Yaşamın kendisi (1), Yemek yemek (1), Yoga (1), Vücudun rahatlama (1), Zevk veren bir işkence (1)	41 (28,1)
3. Zorunlu (zaruri) görülen (gereksinim- ihtiyaç duyulan, gerekli-zorunlu) bir unsur olarak spor	38 (20,7)	Fotosentez (1), Güneş (1), Hayat (5), Hayatın bir kolu (1), Hayatsal aktivite (1), Işık (1), İhtiyaç (1), Kalp (1), Motor yağı (2), Ruh (1), Nefes almak (3), Oksijen (1), Su (8), Şeytan tüyü (1), Tamamlanmamış cümle (1), Telefon (1), Tuz (1), Uyumak (1), Vazgeçilmez bir parça (1), Yapılması gereken bir şey (1), Yaşam (1), Yeme-içme (1), Yemek (2)	23 (15,8)
4. Katkı (gelişimi destekleyici, geliştirici) sağlayıcı bir unsur olarak spor	13 (7,1)	Ağaç (1), Beyin (1), Dergi (1), Faydalı bir bilgi (1), Geleceğe tutunmanın yolu (1), Gelişimini tamamlamamış uzuv (1), Gökdelen (1), Hayat felsefesi (1), İşleyen bir beyin (1), Kitap (1), Okul (1), Tedavi (1), Yenilendikçe güçlenmek (1)	13 (8,9)
5. Devinin unsuru olarak spor	2 (1,1)	Enzim (1), Nehir (1)	2 (1,4)

6. Hayat mücadelesi unsuru olarak spor	2 (1,1)	Hayat (2)	1 (0,7)
7. Enerji (yaşam enerjisi, yaşam kaynağı, yaşama gücü veren) verici bir unsur olarak spor	8 (4,3)	Duracell pil (1), Elektrik (2), Güneş (1), Kalp (1), Nefes (1), Şarj aletine takılı telefon (1), Şarj cihazı (1)	7 (4,8)
8. Engel (çetin, müşkül, güç, zor olan) teşkil eden bir unsur olarak spor	2 (1,1)	Aşılması zor bir dağ (1), İşkence (1)	2 (1,4)
9. Yaşamı keyifli (eğlenceli renkli, tatlı) kılan bir unsur olarak spor	7 (3,8)	Çay (1), Eğlence (2), Hindistan cevizi (1), İkinci bir hayat (1), Renk (1), Uzay (1)	6 (4,1)
10. İlgi gösterilmesi (emek verilmesi) gereken bir unsur olarak spor	13 (7,1)	Bitter çikolata (1), Çiçek (2), Çocuk (2), Elma ağacı (1), Fidan (1), Karınca (1), Önemsenmeyen sebze (1), Pişen et (1), Sınav (1), Sürekli ilgi isteyen bir bebek (1), Tohum (1)	11 (7,5)
11. Birleştirici-bütünleştirici bir unsur olarak spor	1 (0,5)	Ağaç (1)	1 (0,7)
12. Ölçü ve denge unsuru olarak	3 (1,6)	Bilgisayarda video oyunu oynamak (1), İlaç (1), Meyve (1)	3 (2,1)
13. İş kolu (sektör, çalışma sahası) unsuru olarak spor	1 (0,5)	Eğlence amaçlı faaliyet (1)	1 (0,7)
14. Bireyi yetenekli kılan bir unsur olarak spor	1 (0,5)	Yetenek (1)	1 (0,7)
15. Gereksiz bir uğraşı unsuru olarak spor	1 (0,5)	Kiralanan eve fazla özen göstermek (1)	1 (0,7)
16. Yaşamın bir ifadesi unsuru olarak spor	1 (0,5)	Hayatın Kopyası (1)	1 (0,7)
17. Hem negatif hem pozitif bir değer unsuru olarak spor	1 (0,5)	Kılıç (1)	1 (0,7)
18. Kararlı olmaya ilişkin bir unsur olarak spor	1 (0,5)	İrade (1)	1 (0,7)

3.1.1. Sağlık (Afiyet-Eslenlik, Zindelik-Dinçlik Verici, Tedavi-Terapi Edici) Verici Bir Unsur Olarak Spor

Bu kategori toplam 39 üniversite öğrencisi (%21,2) tarafından üretilmiştir. Üretilen metaforlar arasında 30 farklı metaforun (%20,5) kullanıldığı görülmektedir. Bu kategoriye göre üniversite öğrencileri tarafından sporun sağlığa, zindeliğe ve dinçliğe,

iyileştirici, tedavi ve terapi edici özelliklerine yönelik olumlu etkileri üzerinde durulmaktadır.

► *Spor temiz hava gibidir. Çünkü ruhumuza ve bedenimize iyi gelir (Temel E. Öğr.28).*

► *Spor ilaç gibidir. Çünkü ilaç gibi sağlığa iyi gelir. Vücudumuzu ve kalbimizi güçlendirir (Tıp, Öğr.26).*

► *Spor nar gibidir. Çünkü nar içindeki taneciklerle güzellik barındırır ve sağlık için oldukça faydalıdır (Türkçe E. Öğr.2).*

3.1.2. Huzur-Mutluluk-Erinç (Rahatlatici-Dinlendirici, İyi Hissettirici) Verici Bir Unsur Olarak Spor

Bu kategori toplam 50 üniversite öğrencisi (%27,2) tarafından üretilmiştir. Üretilen metaforlar arasında 41 farklı metaforun (%28,1) kullanıldığı görülmektedir. Bu kategoriye göre üniversite öğrencileri tarafından sporun insanları dinlendirdiği, onları rahatlattığı ve onların iyi hissetmesini sağlayarak huzur ve mutluluklarına pozitif yönde katkı sağladığına yönelik etkileri üzerinde durulmaktadır.

► *Spor meditasyon gibidir. Çünkü spor yaptığımda içimdeki sıkıntıların geçtiğini hissediyorum (Tıp, Öğr.49).*

► *Spor gökyüzü gibidir. Çünkü huzur verir (Temel E. Öğr.32).*

► *Spor terapi gibidir. Çünkü insan spor yaptığında bulunduğu stres ortamından uzaklaşır ve rahatlama yaşar (Beden E. Öğr.4).*

3.1.3. Zorunlu (Gereksinim-İhtiyaç Duyulan, Gerekli-Zorunlu-Zaruri Görülen) Görülen Bir Unsur Olarak Spor

Bu kategori toplam 38 üniversite öğrencisi (%20,7) tarafından üretilmiştir. Üretilen metaforlar arasında 23 farklı metaforun (%15,8) kullanıldığı görülmektedir. Bu kategoriye göre üniversite öğrencileri tarafından sporun yapılmasının gerekli, zorunlu olduğu, sporun ihtiyaç duyulan bir unsur olduğu üzerinde durulmaktadır.

► *Spor kalp gibidir. Çünkü sporsuz bir hayat düşünülemez. Kalbimiz gibi vücudumuz için vazgeçilmezdir (Tıp, Öğr.20).*

► *Spor su gibidir. Çünkü insanın en temel ihtiyaçların biri sudur. Nasıl ki insan su olmadan yaşayamaz ise spor olmadan da yaşaması güçtür (Türkçe E. Öğr.31).*

► *Spor yemek gibidir. Çünkü yemeğe vücudumuzun nasıl ihtiyacı varsa spora da öyle ihtiyacımız vardır (Temel E. Öğr.42).*

3.1.4. Katkı (Gelişimi Destekleyici, Geliştirici) Sağlayıcı Bir Unsur Olarak Spor

Bu kategori toplam 13 üniversite öğrencisi (%7,1) tarafından üretilmiştir. Üretilen metaforlar arasında 13 farklı metaforun (%8,9) kullanıldığı görülmektedir. Bu kategoriye göre üniversite öğrencileri tarafından sporun insan yaşamına yönelik pozitif etkileri, insanın bireysel gelişimi üzerindeki olumlu yönleri ve yetenek geliştirici özellikleri üzerinde durulmaktadır.

► *Spor faydalı bilgi gibidir. Çünkü spor ile uğraştıkça bize her konuda katkı sağlar (Fen E. Öğr.26).*

► *Spor kitap gibidir. Çünkü insanın ufkunu açar (Tıp, Öğr.40).*

► *Spor tedavi gibidir. Çünkü bedenimizi dinç tutarak kas ve kemik gelişimimize katkı sağlar (Tıp, Öğr.37).*

3.1.5. Devinim Unsuru Olarak Spor

Bu kategori toplam 2 üniversite öğrencisi (%1,1) tarafından üretilmiştir. Üretilen metaforlar arasında 2 farklı metaforun (%1,4) kullanıldığı görülmektedir. Bu kategoriye göre üniversite öğrencileri tarafından sporun bir devinim, bir hareket unsuru olduğu üzerinde durulmaktadır.

► *Spor nehir gibidir. Çünkü spor yapan insan nehir gibi sürekli bir hareket halindedir. Vücudumuz hep bir hareket halindedir (Türkçe E. Öğr.20).*

► *Spor enzim gibidir. Çünkü spor insanları pozitiflikten aktifliğe geçirir. Kişiyi aktive eder (Tıp, Öğr.33).*

3.1.6. Hayat Mücadelesi Unsuru Olarak Spor

Bu kategori toplam 2 üniversite öğrencisi (%1,1) tarafından üretilmiştir. Üretilen metaforlar arasında 1 farklı metaforun (%0,7) kullanıldığı görülmektedir. Bu kategoriye göre üniversite öğrencileri tarafından sporun hayat, yaşam mücadelesi olduğu üzerinde durulmaktadır.

► *Spor hayat gibidir. Çünkü hayatta da sporda da mücadele en önemli unsurdur (Türkçe E. Öğr.13).*

► *Spor hayat gibidir. Çünkü hayatta inişler çıkışlar, acılar ve zevkler vardır. Sporda da gerektiğinde acı çekersen sonrasında zevkini yaşarsın (Beden E. Öğr.15).*

3.1.7. Enerji (Yaşam Enerjisi, Yaşam Kaynağı, Yaşama Gücü Veren) Verici Bir Unsur Olarak Spor

Bu kategori toplam 8 üniversite öğrencisi (%4,3) tarafından üretilmiştir. Üretilen metaforlar arasında 7 farklı metaforun (%4,8) kullanıldığı görülmektedir. Bu kategoriye göre üniversite öğrencileri tarafından sporun yaşam enerjisi, hayatın kaynağı olduğu üzerinde durulmaktadır.

► *Spor nefes gibidir. Çünkü yaptığımız her spor bize hayat verir (Beden E. Öğr.17).*

► *Spor elektrik gibidir. Çünkü bizi yeni bir güne şarj eder (Temel E. Öğr.25).*

3.1.8. Engel (Çetin, Müşkül, Güç, Zor Olan) Teşkil Eden Bir Unsur Olarak Spor

Bu kategori toplam 2 üniversite öğrencisi (%1,1) tarafından üretilmiştir. Üretilen metaforlar arasında 2 farklı metaforun (%1,4) kullanıldığı görülmektedir. Bu kategoriye göre üniversite öğrencileri tarafından sporun engel teşkil edici bir unsur olduğu üzerinde durulmaktadır.

► *Spor aşılması zor bir dağ gibidir. Çünkü spor yılmadan, pes etmeden sürekli devam ettirip mücadele etmektir (Türkçe E. Öğr.17).*

► *Spor işkence gibidir. Çünkü sonunda acı verir (Tıp, Öğr.31).*

3.1.9. Yaşamı Keyifli (Eğlenceli Renkli, Tatlı) Kılan Bir Unsur Olarak Spor

Bu kategori toplam 7 üniversite öğrencisi (%3,8) tarafından üretilmiştir. Üretilen metaforlar arasında 6 farklı metaforun (%4,1) kullanıldığı görülmektedir. Bu kategoriye göre üniversite öğrencileri tarafından sporun yaşamı renklendirdiği, eğlenceli kıldığı, yaşama keyif verdiği ve yaşamı tatlı kıldığı üzerinde durulmaktadır.

► *Spor çay gibidir. Çünkü kahvaltıdan önce spor yapmadığımızda o kahvaltının çaysız kahvaltı gibi hiç mi hiç tadı olmaz (Tıp, Öğr.48).*

► *Hindistan cevizi gibidir. Çünkü nasıl ki ceviz lokumun tadını arttırır spor da hayatın tadını arttırır (Tıp, Öğr.11).*

3.1.10. İlgi Gösterilmesi (Emek Verilmesi) Gereken Bir Unsur Olarak Spor

Bu kategori toplam 13 üniversite öğrencisi (%7,1) tarafından üretilmiştir. Üretilen metaforlar arasında 11 farklı metaforun (%7,5) kullanıldığı görülmektedir. Bu kategoriye göre üniversite öğrencileri tarafından sporun uğraş verilmesi, emek gösterilmesi gereken, ilgi isteyen bir unsur olduğu üzerinde durulmaktadır.

► *Spor çiçek gibidir. Çünkü yeterli ilgiyi göstermeyi bıraktığın an solmaya mecburdur (Tıp, Öğr.55).*

► *Spor pişen et gibidir. Çünkü pişerken yanarsın, acı çekersin ama sonunda olmuşsundur (Beden E. Öğr.10).*

3.1.11. Birleştirici-Bütünleştirici Bir Unsur Olarak Spor

Bu kategori toplam 1 üniversite öğrencisi (%0,5) tarafından üretilmiştir. Üretilen metaforlar arasında 1 farklı metaforun (%0,7) kullanıldığı görülmektedir. Bu kategoriye göre üniversite öğrencileri tarafından sporun insanları birleştirici, bütünleştirici etkisi üzerinde durulmaktadır.

► *Spor ağaç gibidir. Çünkü sporunda aynı büyük bir ağaç gibi birçok dalı vardır. Ancak her dalın birleştiği bir gövdesi de vardır. Bu gövdede insanları birleştiren dostluk ve kardeşliktir (Tıp, Öğr.66).*

3.1.12. Ölçü ve Denge Unsuru Olarak Spor

Bu kategori toplam 3 üniversite öğrencisi (%1,6) tarafından üretilmiştir. Üretilen metaforlar arasında 3 farklı metaforun (%2,1) kullanıldığı görülmektedir. Bu kategoriye göre üniversite öğrencileri tarafından sporun ölçülü yapılması gereken ve denge unsuru içeren bir yapısı olduğu üzerinde durulmaktadır.

► *Spor ilaç gibidir. Çünkü fazla alındığında, abartıldığında bana göre sağlığa zarar verir (Beden E. Öğr.18).*

► *Spor bilgisayarda video oyunu oynamak gibidir. Çünkü Sistematik bir şekilde dengeli olarak oynanmalıdır (Temel E. Öğr.13).*

3.1.13. İşkolu (Sektör, Çalışma Sahası) Unsuru Olarak Spor

Bu kategori toplam 1 üniversite öğrencisi (0,5) tarafından üretilmiştir. Üretilen metaforlar arasında 1 farklı metaforun (%0,7) kullanıldığı görülmektedir. Bu kategoriye

göre üniversite öğrencileri tarafından sporun herhangi bir işkolu, sektör, çalışma sahası olabileceği üzerinde durulmaktadır. Spor bu kategoride bir meslek olarak ele alınmaktadır.

► *Spor eğlence amaçlı faaliyet gibidir. Çünkü spor birçok iş imkanı olan büyük bir sektördür (Temel E. Öğr.41).*

3.1.14. Bireyi Yetenekli Kılan Bir Unsur Olarak Spor

Bu kategori toplam 1 üniversite öğrencisi (%0,5) tarafından üretilmiştir. Üretilen metaforlar arasında 1 farklı metaforun (%0,7) kullanıldığı görülmektedir. Bu kategoriye göre üniversite öğrencileri tarafından sporun bireyi yetenekli kılan bir unsur olduğu üzerinde durulmaktadır.

► *Spor yetenek gibidir. Çünkü sporla uğraşma becerisi çocukluktan gelerek üstüne gidilir (Temel E. Öğr.3).*

3.1.15. Gereksiz Bir Uğraşı Unsuru Olarak Spor

Bu kategori toplam 1 üniversite öğrencisi (%0,5) tarafından üretilmiştir. Üretilen metaforlar arasında 1 farklı metaforun (%0,7) kullanıldığı görülmektedir. Bu kategoriye göre üniversite öğrencileri tarafından sporun gereksiz bir uğraşı olduğu üzerinde durulmaktadır.

► *Spor kiralık eve fazla özen göstermek gibidir. Çünkü içinden çıkıp gitmek zorunda olduğumuz bir bedeni olması gerekenden fazlasına dönüştürmeye çalışmak beyhude bir çabadır (Türkçe E. Öğr.34).*

3.1.16. Yaşamın Bir İfadesi Unsuru Olarak Spor

Bu kategori toplam 1 üniversite öğrencisi (%0,5) tarafından üretilmiştir. Üretilen metaforlar arasında 1 farklı metaforun (%0,7) kullanıldığı görülmektedir. Bu kategoriye göre üniversite öğrencileri tarafından sporun yaşamın bir ifade biçimi olduğu üzerinde durulmaktadır.

► *Spor hayatın kopyası gibidir. Çünkü başarı ve çalışma arzusunun en iyi görüldüğü yer olan spor faaliyetlerinde kişiler sporla kendilerini gerçekleştirirler (Türkçe E. Öğr.14).*

3.1.17. Hem Negatif Hem Pozitif Bir Değer Unsuru Olarak Spor

Bu kategori toplam 1 üniversite öğrencisi (%0,5) tarafından üretilmiştir. Üretilen metaforlar arasında 1 farklı metaforun (%0,7) kullanıldığı görülmektedir. Bu kategoriye göre üniversite öğrencileri tarafından sporun hem negatif hem pozitif bir değer unsuru olduğu, spor yapmanın hem yararlı hem de zararlı olabileceği üzerinde durulmaktadır.

► *Spor kılıç gibidir. Çünkü sporu hastalanmayacağımız kadar yapmalıyız. Ayrıca fazla para ve zaman gidecekse de yapmamalıyız. Bu yüzden spor hem yararlı hem de zararlı olabilir (Tıp, Öğr.53).*

3.1.18. Kararlı Olmaya İlişkin Bir Unsur Olarak Spor

Bu kategori toplam 1 üniversite öğrencisi (%0,5) tarafından üretilmiştir. Üretilen metaforlar arasında 1 farklı metaforun (%0,7) kullanıldığı görülmektedir. Bu kategoriye göre üniversite öğrencileri tarafından sporun kararlı olmakla ilişkili olduğu üzerinde durulmaktadır.

► *Spor irade gibidir. Çünkü yapamadıklarını gördüğünde pes etmeden devam edebilmektir (Tıp, Öğr.35).*

3.2. Kavramsal Kategoriler ile Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet ve Öğrenim Gördükleri Bölümlere İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin “spor” kavramına ilişkin metaforlarının belirlendiği bu çalışmada 134 metaforun (%72,8) bayan öğrenciler tarafından 50 metaforun (%27,2) ise erkek öğrenciler tarafından üretildiği görülmektedir. Kavramsal kategorilere bakıldığında bayan öğrenciler tarafından en fazla metaforun üretildiği kategori aynı zamanda araştırmada da en fazla metaforun üretildiği huzur-mutluluk-erinc verici kategorisindedir. Bu kategoride toplamda 40 bayan öğrenci (%29,9) tarafından metafor üretilmiştir. Yine kavramsal kategorilere bakıldığında erkek öğrenciler tarafından en fazla metaforun üretildiği kategorinin aynı zamanda araştırmanın da en fazla metaforunun üretildiği üçüncü kategori olan zorunlu görülen bir unsur olarak spor kategorisinde olduğu görülmektedir. Bu kategoride toplamda 13 erkek öğrenci (%26) tarafından metafor üretilmiştir.

Çalışmada üniversite öğrencileri tarafından üretilmiş metaforların öğrencilerin okudukları bölümlerle ilişkisine bakıldığında ise Sosyal Bilgiler ve Türkçe Eğitimi

Bölümünde öğrenim gören öğrenciler için en fazla metaforun sağlık verici kategorisinde 13 kişi (%7,1) tarafından üretildiği görülmektedir. Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümünde öğrenim gören öğrenciler içerisinde en fazla metafor zorunlu görülen kategorisinde 9 kişi (%4,9) tarafından üretilmiştir. Temel Eğitim Bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında en fazla metafor sağlık verici bir unsur olarak spor kategorisinde 14 kişi (%7,6) tarafından üretilmiştir. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören öğrenciler içerisinde en fazla metafor aynı zamanda araştırmada en fazla metaforun üretildiği huzur-mutluluk-erinç verici bir unsur olarak spor kategorisinde 7 kişi (%3,8) tarafından üretilmiştir. Son olarak Dahili Tıp Bilimleri (Tıbbi Farmakoloji ABD) Bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasından en fazla metafor yine huzur-mutluluk-erinç verici bir unsur olarak spor kategorisinde 19 kişi (%10,3) tarafından üretildiği görülmektedir (bakınız Tablo 3).

Tablo 3. Kavramsal Kategorilerin Katılımcıların Cinsiyetlerine Ve Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Dağılımları

Kategoriler	n (%)	Cinsiyet		Bölümler					
		Kadın	Erkek	Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü	Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü	Temel Eğitim Bölümü	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü	Dahili Tıp Bilimleri (Tıbbi Farmakoloji ABD) Bölümü	Tüm Bölümler
1. Sağlık verici bir unsur olarak spor	n (%)	32 (23,9)	7 (14)	13 (7,1)	8 (4,3)	14 (7,6)	2 (1,1)	2 (1,1)	39 (21,2)
2. Huzur-mutluluk verici bir unsur olarak spor	n (%)	40 (29,9)	10 (20)	8 (4,3)	8 (4,3)	8 (4,3)	7 (3,8)	19 (10,3)	50 (27,2)
3. Zorunlu görülen bir unsur olarak spor	n (%)	25 (18,7)	13 (26)	9 (4,9)	9 (4,9)	5 (2,7)	5 (2,7)	10 (5,4)	38 (20,7)
4. Katkı sağlayıcı bir unsur olarak spor	n (%)	12 (9)	1 (2)	1 (0,5)	5 (2,7)	1 (0,5)	1 (0,5)	5 (2,7)	13 (7,1)
5. Devinim unsuru olarak spor	n (%)	1 (0,7)	1 (2)	1 (0,5)	-	-	-	1 (0,5)	2 (1,1)
6. Hayat mücadelesi unsuru olarak spor	n (%)	-	2 (4)	1 (0,5)	-	-	1 (0,5)	-	2 (1,1)
7. Enerji verici bir unsur olarak spor	n (%)	4 (3)	4 (8)	1 (0,5)	-	4 (2,2)	1 (1,1)	2 (1,1)	8 (4,3)
8. Engel teşkil eden bir unsur olarak spor	n (%)	2 (1,5)	-	1 (0,5)	-	-	-	1 (0,5)	2 (1,1)
9. Yaşamı keyifli kılan	n (%)	5	2	-	1	2	-	4	7

bir unsur olarak spor	(%)	(3,7)	(4)		(0,5)	(1,1)		(2,2)	(3,8)
10. İlgi gösterilmesi gereken bir unsur olarak spor	n (%)	7 (5,2)	6 (12)	2 (1,1)	1 (0,5)	1 (0,5)	3 (1,6)	6 (3,3)	13 (7,1)
11. Birleştirici-bütünleştirici bir unsur olarak spor	n (%)	-	1 (2)	-	-	-	-	1 (0,5)	1 (0,5)
12. Ölçü ve denge unsuru olarak	n (%)	2 (1,5)	1 (2)	-	-	2 (1,1)	1 (0,5)	-	3 (1,6)
13. İş kolu unsuru olarak spor	n (%)	-	1 (2)	-	-	1 (0,5)	-	-	1 (0,5)
14. Bireyi yetenekli kılan bir unsur olarak spor	n (%)	1 (0,7)	-	-	-	1 (0,5)	-	-	1 (0,5)
15. Gereksiz bir uğraşı unsuru olarak spor	n (%)	1 (0,7)	-	1 (0,5)	-	-	-	-	1 (0,5)
16. Yaşamın bir ifadesi unsuru olarak spor	n (%)	1 (0,7)	-	1 (0,5)	-	-	-	-	1 (0,5)
17. Hem negatif hem pozitif bir değer unsuru olarak spor	n (%)	-	1 (2)	-	-	-	-	1 (0,5)	1 (0,5)
18. Kararlı olmaya ilişkin bir unsur olarak spor	n (%)	1 (0,7)	-	-	-	-	-	1 (0,5)	1 (0,5)
19. Tüm kategoriler	184 (100)	134 (100)	50 (100)	39 (21,2)	32 (17,4)	39 (21,2)	21 (11,4)	53 (28,8)	184 (100)

3.3. Tüm Bölümlerde Öğrenim Gören Öğrencilerin Kavramsal Kategorileri ile Spor Yapma Durumları Arasındaki İlişkiler (bakınız Tablo 4).

Tablo 4. Tüm Bölümlerde Öğrenim Görmekte Olan Katılımcı Üniversite Öğrencilerinin Ürettikleri Metaforların Kategorilerine Ve Spor Yapıp Yapmama Durumlarına Göre Dağılımları

Tüm bölümler	Sağlık, zindelik verici bir unsur	Huzur, erinç verici bir unsur	Zorunlu, zaruri görülen bir unsur	Diğer kategoriler	Tüm kategoriler
Spor yapanlar (hobi veya lisanslı olarak)	18	32	27	36	113
Spor yapmayanlar (hobi veya lisanslı olarak)	21	18	11	21	71
Tüm katılımcılar	39	50	38	57	184

Son olarak Tablo 4'de görüldüğü gibi tüm bölümlerde öğrenim görmekte olan ve ürettikleri metaforlar kategorilendirilen toplam 184 üniversite öğrencisinden hobi veya lisanslı olarak spor yapanlar 113 kişi, hobi veya lisanslı olarak spor yapmayanlar ise 71 kişidir. Bu öğrenciler içerisinde ürettikleri metaforlar 1. kategoride olan 39 kişiden 18 kişi hobi veya lisanslı olarak spor ile uğraşan diğer 21 kişi ise hobi veya lisanslı olarak spor ile uğraşmayan üniversite öğrencileridir. Ürettikleri metaforlar 2. kategoride olan 50 kişiden 32 kişi hobi veya lisanslı olarak spor ile uğraşan diğer 18 kişi ise hobi veya lisanslı olarak spor ile uğraşmayan üniversite öğrencileridir. Ürettikleri metaforlar 3. kategoride olan 38 kişiden 27 kişi hobi veya lisanslı olarak spor ile uğraşan diğer 11 kişi ise hobi veya lisanslı olarak spor ile uğraşmayan üniversite öğrencileridir. Ürettikleri metaforlar diğer kategorilerde olan 57 kişiden 36 kişi hobi veya lisanslı olarak spor ile uğraşan diğer 21 kişi ise hobi veya lisanslı olarak spor ile uğraşmayan üniversite öğrencileridir. Sonuç olarak hobi veya lisanslı olarak spor yapan öğrencilerin “spor” kavramına yönelik algılarının daha olumlu olduğunu söyleyebiliriz.

4. Tartışma Ve Sonuç

Hayatı, kendimizi ve “ötekini” anlamının yegâne yolu olan metaforlar, dünya diye adlandırdığımız şeyi açığa çıkararak ve gizleyerek bize sunar ve dilin asli varlığıdır (Lakoff ve Johnson, 2015:9). Sadece bir söz sanatından ibaret olmayan metaforlar, olguları, olayları, kavramları anlama ve açıklamada bir kavramı bir başka kavramla açıklamanın ötesinde daha güçlü, düşünsel süreçleri içeren zihinsel araçlardır.

Araştırma sonucunda, katılımcı olan üniversite öğrencilerinin "Spor" kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar 18 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler; “Sağlık verici, huzur-mutluluk-erinç verici, zorunlu görülen, katkı sağlayıcı, devinim unsuru olarak, hayat mücadelesi unsuru olarak, enerji verici, engel teşkil eden, yaşamı renkli, eğlenceli, keyifli, tatlı kılan, ilgi gösterilmesi, emek verilmesi gereken, birleştirici-bütünleştirici, ölçü ve denge unsuru olarak, iş kolu, sektör, çalışma sahası unsuru olarak, bireyi yetenekli kılan, gereksiz bir uğraşı unsuru olarak, yaşamın bir ifadesi olarak, hem negatif hem pozitif bir değer olarak ve son olarak da kararlı olmaya ilişkin bir unsur olarak” spor şeklindedir.

Elde edilen bulgular incelendiğinde en çok metafor üretilmiş kategoriler sırasıyla huzur-mutluluk-erinç verici (50 metafor, %27,2), sağlık verici (39 metafor, %21,2), zorunlu görülen (38 metafor, %20,7), katkı sağlayıcı (13 metafor, %7,1), ilgi gösterilmesi, emek verilmesi gereken bir unsur olarak (13 metafor, %7,1), enerji verici (8 metafor, %4,3), yaşamı renkli, eğlenceli, keyifli, tatlı kılan (7 metafor, %3,8), ölçü ve denge unsuru olarak (3 metafor, %1,6), devinim unsuru olarak (2 metafor, %1,1), hayat mücadelesi unsuru olarak (2 metafor, %1,1), birleştirici-bütünleştirici (2 metafor, %1,1), iş kolu, sektör (1 metafor, %0,5), engel (çetin, müşkül, güç, zor olan) teşkil eden (1 metafor, %0,5), çalışma sahası unsuru olarak (1 metafor, %0,5), bireyi yetenekli kılan (1 metafor, %0,5), gereksiz bir uğraşı unsuru olarak (1 metafor, %0,5), yaşamın bir ifadesi olarak (1 metafor, %0,5), hem negatif hem pozitif bir değer unsuru olarak (1 metafor, %0,5) ve son olarak da kararlı olmaya ilişkin bir unsur olarak spor (1 metafor, %0,5) şeklindedir.

Araştırmada öğrenciler tarafından üretilen toplam 184 metaforun 134 metaforu (%72,8) bayan öğrenciler tarafından, 50 metaforu (%27,2) ise erkek öğrenciler tarafından üretilmiştir. Bayan öğrenciler tarafından üretilmiş metaforlar içerisinde en fazla metafor aynı zamanda araştırmada da en fazla metaforun üretildiği huzur-mutluluk-erinç verici kategorisinde 40 bayan öğrenci (%29,9) tarafından üretilmiştir. Erkek öğrenciler tarafından üretilmiş metaforlar içerisinde en fazla metafor ise aynı zamanda araştırmanın da en fazla metaforunun üretildiği üçüncü kategori olan zorunlu görülen kategorisinde 13 erkek öğrenci (%26) tarafından üretilmiştir.

Çalışmada üretilen metaforlar ile öğrencilerin okudukları bölümler arasındaki ilişkiye bakıldığında Sosyal Bilgiler ve Türkçe Eğitimi Bölümünde öğrenim gören öğrenciler tarafından üretilen en fazla metaforun sağlık verici kategorisinde 13 kişi (%7,1) tarafından üretilmiştir. Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümünde öğrenim gören öğrenciler tarafından üretilen en fazla metafor zorunlu görülen kategorisinde 9 kişi (%4,9) tarafından

üretilmiştir. Temel Eğitim Bölümünde öğrenim gören öğrenciler tarafından üretilen en fazla metafor sağlık verici kategorisinde 14 kişi (%7,6) tarafından üretildiği görülmektedir. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören öğrenciler tarafından üretilen en fazla metafor aynı zamanda araştırmada en fazla metaforun üretildiği huzur-mutluluk-erinç verici kategorisinde 7 kişi (%3,8) tarafından üretilmiştir. Son olarak Dahili Tıp Bilimleri (Tıbbi Farmakoloji ABD) Bölümünde öğrenim gören öğrenciler tarafından üretilen en fazla metafor yine huzur-mutluluk-erinç verici kategorisinde 19 kişi (%10,3) tarafından üretilmiştir.

Çalışma neticesinde elde edilen bulguların bazı önemli hususlara işaret ettiği söylenebilir: Öncelikle “spor” kavramını ifade ederken üniversite öğrencilerinin 104 ayrı metafor kullanmış olması bu kavramla ilgili algı ve bakış açılarının çeşitliliğini göstermektedir. Ayrıca “spor” kavramına ilişkin olarak oluşturulan metaforların çeşitliliği bu kavramın tek bir metafor tarafından kapsayıcı bir şekilde ifadesinin zor olduğunu ortaya koymuştur. Güncel ve küresel bir mesele olarak sürekli gündemde olan “spor” kavramı ile ilgili olarak üniversite öğrencilerinin oluşturdukları metaforlar incelendiğinde, en çok başvurulan algısal ifadelerin; hayat (f=11), su (f=8), ilaç (f=5), mutluluk (f=5) ve sağlık (f=4) metaforları olduğu görülmüştür. Başvurulan metaforlar incelendiğinde üniversite öğrencilerinin “spor” kavramıyla ilgili temel bir bilince sahip oldukları söylenebilir.

Araştırmamızda kategoriler bazında değerlendirdiğimizde üniversite öğrencilerinin “spor” kavramına yönelik algılarını şu şekilde sıralayabiliriz: En çok metafor içeren kategorilerin, huzur-mutluluk-erinç verici (f=50), sağlık verici (f=39), zorunlu görülen (f=38) şeklinde olması ve bu üç kategorinin çalışmamıza katılan öğrencilerin toplamda %69'unu temsil etmesi öğrencilerin spor konusundaki farkındalıklarını ortaya koymaktadır. Yine 11 öğrenci tarafından ifade edilen (f=11) ve en çok tekrarlanan metaforun “hayat” olması, spor kavramının hayatımızdan bağımsız bir olgu olarak düşünülmemeyeceğini göstermektedir. Arpa (2014:3) “sporun “insan yaşamı ile birbirinden ayrılmaz bir bütün olduğunu belirtir.” Bu bağlamda insanın tüm yaşamı boyunca sağlıklı, başarılı, mutlu olmasında ve moral gücünün yüksek tutulmasında önemli bir rol oynamakta olduğu” da ifade etmiştir. Biz de çalışmamızda Arpa'nın (2014) yaptığı araştırma bulgularına uygun olarak öğrencilerin "spor" kavramına ilişkin ürettikleri metaforların ilk 2 kategori olan sağlık ve huzur-mutluluk-erinç kategorileriyle paralellik gösterdiğini belirlemiş bulunmaktayız. Yine Karakaya ve Salici (2016) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada öğrenciler tarafından genel olarak e-spor kavramına yönelik en fazla üretilen metaforlar incelendiğinde olumlu algılar içeren metaforlar olduğu gözlemlenmektedir. Bu olumlu metaforik algılardan en çok olanın da “mutluluk”

metaforu olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu bizim çalışmamızla da tamamen örtüşmektedir. Araştırmacılar “bunun sebebi olarak sporun sadece fiziksel gelişime değil ruhsal gelişime de etkisi olan bir etkinlik olduğunu” belirtmişlerdir (Karakaya ve Salici, 2016) ki biz de aynı düşünce ve görüşleri paylaşmaktayız. Bu bağlamda geliştirilen metaforların; *“spor herkes içindir; yaşı ve cinsiyeti ne olursa olsun, insanların eğlenmesi, kaynaşması, kendilerini iyi hissetmesi için iyi bir yoldur. Düzenli spor faaliyeti ister üst seviyede yarışarak ister parkta yürüyerek yapılsın, birey ve toplumu bir araya getirme, daha iyi bir yaşam kalitesi oluşturma ve sağlığı geliştirme açısından çok yararlıdır.”* (www.his.gov.tr, 20.07.2017) şeklindeki uzmanların ifadeleriyle de uyumlu olduğu gözlenmektedir.

Yine Koç ve diğerlerinin (2015:300) yaptığı “İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Spor Kavramına İlişkin Algıları” isimli bir çalışmada da araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun (%93,07) sporla ilgili olumlu metaforlar geliştirdiği ve bu metaforlardan %41,86 sının “Sporun Sağlıklı Yaşam aracı” olduğuna ilişkin kategoride toplandığı görülmektedir. Bizim çalışmamızda ise bu oran %21.2 olarak tespit edilmiştir. “Huzur-mutluluk-erineç verici bir unsur olarak spor” kategorimizden sonra “sağlık verici, sağlık kaynağı” kategorisi 2. sırada gelmektedir. Bu bağlamda şunu da ifade etmemiz gerekir ki; *“hareket etme ihtiyacı, insanın doğasında vardır ve bu ihtiyacı karşılamak durumundadır. Sanayileşme ve buna bağlı olarak gelişen modern yaşamın neden olduğu bedensel hareketsizlik, her yaş gurubundaki bireylerin sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir. Spor etkinlikleri; fiziksel hareketliliği sağladığı gibi gelişen teknolojinin, hızlı kentleşmenin ve diğer hayat şartlarının bireylere getirdiği bunalım ve baskıları azaltmakta, bunların insan üzerindeki olumsuz fizik ve moral etkinliklerini hafifletmekte, dolayısıyla sağlıklı bir toplum yaratmaktadır.”* (MEGEP, 2006:1). Yine aynı şekilde *“sporun insan ruh ve beden sağlığına olan olumlu katkıları bilinmektedir; sosyalleşme, kendine güven, iyi ilişkiler kurma gibi önemli rolleri vardır”* (age).

Üniversite öğrencilerinin spora karşı en olumlu yaklaşımları “yaşamı keyifli kılan” kategorisinde yer alırken, diğer taraftan en pesimist yaklaşım “engel” teşkil eden kategorisi oluşturmuştur. Buna göre bazı öğrenciler sporu "ikinci bir hayat" olarak ifade ederken bazı öğrenciler ise onu "aşılması zor bir dağ" ve "işkence olarak" metaforlaştırmışlardır.

Sonuç olarak, araştırma bulguları bütün olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin “spor” a ilişkin üretmiş oldukları metaforlarda spora karşı olumlu algılarının bulunduğu tespit edilmiştir ve bu çalışma sonucunda ortaya çıkan bulgular doğrultusunda şu öneriler geliştirilebilir: Metaforlar, üniversite öğrencilerinin “spor” kavramına ilişkin algılarını ortaya

çıkarmada ve yorumlamada güçlü bir araştırma aracı olarak kullanılabilir. Metaforları üniversite öğrencilerinin spora yönelik inançlarını irdelemenin bir aracı olarak kullanılabilir. Metaforlardan yararlanarak spor kavramı, spor eğitime yönelik ölçekler geliştirilebilir. Araştırma farklı evren ve örneklerde (yönetici, eğitimci, ebeveyn gibi) tekrarlanarak bireylerin spor algısı daha kapsamlı bir şekilde ortaya konabilir. Sonuçlar ilgililer, karar vericiler için yol gösterici olabilir. Spor algısı farklı değişkenlere göre de incelenebilir.

Kaynakça

Arpa D. K. (2014). Ortaöğretimdeki Erkek Sporcuların Karate ve Taekwondo Branşına Yönelme Nedenleri ve Beklentileri, Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı İstanbul.

Bensiz, A. (2016). Amatör Futbolcuların Algılarına Göre Antrenörlerin Liderlik Özelliklerinin İncelenmesi, *Yüksek Lisans Tezi*, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.

Cebeci, O. (2013). *Metafor ve Şiir Dilinin Yapısal Özellikleri*, İstanbul: İthaki Yayınları.

Cerit, Y. (2008). Öğretmen Kavramı İle İlgili Metaforlara İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerin Görüşleri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (4), ss. 693-712.

Çelikten, M. (2005). EğitimSisteminde Kullanılan Kültür ve Öğretmen Metaforları, *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, (28-30 Eylül). Pamukkale Üniversitesi, Denizli, ss.232

Fraser, D. C. (2000). Sin, Hope and Optimism in Childrens Methaphors, AARE Conference, Dec. 4-7, Sydney, Australia Fretzin, L. (2001). *Metaphors in Teaching*, <http://rs.ed.uiuc.edu/students/fretzin/EPL11q5Metaphors.htm> (11.04.2017).

Girmen, P. (2007). İlköğretim Öğrencilerinin Konuşma Ve Yazma Sürecinde Metaforlardan Yararlanma Durumları, *Doktora Tezi*, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Hanson, L. (1994). Affective Response to Learning via Visual Metaphor, (Edit: Darrell G. B., Roberts A. B., Judy C. B.), *Selected Readings from the 25th Annual Conference of the International Visual Literacy Association*, <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED370602.pdf>. (09.04.2017).

H. İ. S. (2017). Herkes İçin Spor, <http://www.his.gov.tr/herkes-icin-spor.html> (20.07.2017).

Karakaya, E. D. ve Salici, O. (2016). Isparta’da Öğrenim Gören 11-13 Yaş Gurubu Öğrencilerin Popüler Spor Branşları Hakkındaki Metaforik Algılarının Belirlenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (3), 1059-1076.

Koç, M., Murathan, F. Yetiş, Ü. ve Murathan, T. (2015). İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Spor Kavramına İlişkin Algıları, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(9), ss. 294-303.

Koçak, F. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumları: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması, *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 12(1), ss. 59-69.

Lakoff, G. ve Johnson, M. (2105). *Metaforlar Hayat, Anlam ve Dil*. (Çev. Gökhan Yavuz Demir), İstanbul: İthaki Yayınları.

MEGEP (2006). MEB, Bireysel Sporlar, Ankara:MEB Yayınları, http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/eglenme/moduller/bireysel_sporlar.pdf (10.05.2017).

Palmquist, R. A. (2001). Cognitive Style and Users’ Metaphors for the Web: an Exploratory Study, *The Journal of Academic Librarian ship*, 27(1), ss.1-2.

Perry, C. ve M. Cooper. (2001). Metaphors Are Good Mirrors: Reflecting on Change for Teacher Educators, *Reflecti ve Practice*, 2(1), ss. 45.

Saban, A. (2008). Okula İlişkin Metaforlar, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, (55), ss.459-496.

Sanchez, A., Jose, M. B. ve Victor, M. (2000). Desing of Virtual Reality Systems for Education: A Cognitive Approach, *Educational Information Technologies*, 5(4), ss. 358-371.

Semerci, Ç. (2007). Program Geliştirme Kavramına İlişkin Metaforlarla Yeni İlköğretim Programlarına Farklı Bir Bakış. 31 No:2, ss. 125-140.

Tyson, P.A. (1995). *The Metaphor of Students as Mathematicians: Issue and Implications*, *Unpulished Doctorial Thesis*, Stanford University, Stanford.

Yetim, A. (2000). Sporun Sosyal Görünümü, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* (Gazi BESBD), V (2000), 1, ss. 63-72.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 9. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 10. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yorulmaz, Ö. (2008). *Okul Yöneticileri İle Öğretmen ve Öğrencilerin “Okul”, “Yönetici”, “Öğretmen” ve “Öğrenci” Kavramlarıyla İlgili Algularının Metaforlar Yoluyla Karşılaştırmalı Analizi, Yüksek Lisans Tezi*, Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.